

Handläggare: Tuula Kipinoinen Ericsson
Telefon: 08-508 22023

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013 Hägersten- Liljeholmen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till underlag till budget för år 2011 och inriktning för år 2012 och 2013.
2. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Lars Wennberg
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningens förslag utgår från stadens övergripande inriktningsmål och Vision 2030. Utvecklingen av ekonomin, tillgången på arbetskraft samt medborgarnas efterfrågan på de tjänster som stadsdelsnämnden tillhandahåller är de viktigaste faktorerna för utvecklingen av verksamheterna. Nettokostnaderna har ökat med 4,5 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010 för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd. Ökningen beror i huvudsak på att bokslutet för 2009 redovisade ett överskott. Till plan för 2011 och 2012 minskar nettokostnaderna med 9,9 mnkr respektive 12,4 mnkr. Planen för 2013 är oförändrad jämfört med 2012. Det minskade nettokostnaderna beror på införandet av gemensam administration, e-tjänster, energibesparande åtgärder samt minskat sjukfrånvaro.

Bostadsbyggandet och barnafödandet förväntas vara fortsatt högt under plan perioden. Det innebär att under de närmsta åren kommer fler förskolor att behövas för att kunna tillgodose behovet av förskoleplatser.

I Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, liksom i staden, minskar antalet äldre över 80 år under planperioden. En mindre ökning av antalet äldre finns i gruppen över 90 år. Totalt sett ökar antalet äldre över 65 år. Tendensen är att behovet av äldreomsorg minskar.

Ökningen av antalet ärenden med insatser enligt både LSS och LASS förväntas fortsätta i takt med den planerade nybebyggelsen i området blir av. Eftersom de nya fastigheterna är tillgängliga ur handikappsynpunkt förmodas en inflyttning ske av personer med framför allt fysisk funktionsnedsättning. Förvaltningen planerar även för nya gruppboendestäder i nybyggnationen.

Kompetensutvecklingen för personalen fortsätter att inriktas på utbildning i utredningsmetodik och evidensbaserad insatsmetodik. Satsningarna totalt förväntas ge kostnadsminskningar under planperioden.

Den nybyggnation av bostäder som sker i stadsdelsområdet består huvudsakligen av bostadsrätter och jämförelsevis dyra hyresrätter. De som flyttar till dessa bostäder bör huvudsakligen vara personer som har en god ekonomi och inte är i behov av ekonomiskt bistånd. En ökning av arbetslösheten som slår mot denna grupp kan dock på sikt ge effekter för förvaltningen i form av utgifter för ekonomiskt bistånd till höga boendekostnader.

För att kunna uppfylla målen för verksamheterna inom av kommunfullmäktige beslutad ekonomisk plan krävs besparings- och effektiviseringsåtgärder om ca 40 mnkr per år under planperioden.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret ska alltid utgöra periodens första år. Långsiktigheten i stadens planering ska förstärkas genom att nämndernas analys av utvecklingen även för år två och tre ska ha större tyngd. Planeringen ska baseras på stadens Vision 2030.

Av nämndens underlag ska framgå vilka frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkt ska vara analyser av förändringar i omvärlden samt analyser av den egna verksamheten med utgångspunkt från bland annat årsredovisningen.

Större avvikelser eller förändringar jämfört med gällande plan för åren 2011 och 2012 ska analyseras och kommenteras. En av flera viktiga frågor med bäring på många verksamheter i staden är utvecklingen av barnafödande och inflyttning. Nämndernas underlag ska under respektive relevant inriktningsmål redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

demografiska förändringar samt effekterna av dessa samt eventuella åtgärder. Underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013 upprättas i ILS-webb.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom samtliga avdelningar och sammanställts inom ekonomiavdelningen. Förhandling i förvaltningsgrupp enligt samverkansavtal sker den 13 april.

Bilaga

1. Stadsledningskontorets blanketter
2. Protokollsutdrag nämnd 2010-04-22
3. Protokollsutdrag förvaltningsgrupp inklusive arbetsmiljökommittén 2010-04-13

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Box 490, 129 04 Hägersten Besöksadress: Telefonvägen 30, plan 9
Telefon 08- 508 22 000
E-post: info@h-l.stockholm.se

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Här redovisas nämndens strategiska satsningar under respektive inriktningsmål.

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Stadsdelsnämnden fortsätter att bidra till en effektiv planprocess (stadsmiljöverksamhet).
- Behovet av lokaler till förvaltningens verksamheter ska tillgodoses vid nyproduktion av bostäder.
- Fortsatt utveckling av partnerskapet mellan privata och offentliga aktörer i näringslivet med särskild tonvikt på de s.k. kreativa näringarna.
- Utvecklingen av e-baserade informationstjänster fortsätter.
- Fortsatt utveckling av arbetet för en ökad trygghet och tillgänglighet i stadsdelen.
- Fortsatt fokus på städning av parker för att skapa attraktivare och tryggare parkmiljöer i stadsdelsområdet.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Förskoleverksamhet

- Stadsdelsnämnden ska erbjuda alla barn förskoleplats inom tre månader i enlighet med Stockholms stads platsgaranti
- Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör vara som mest 14 barn och för de äldre barnen (4-5 år) som mest 18 barn.
- Andelen förskollärare i förskolan ska öka.
- Förskolorna ska kartlägga risk- och skyddsfaktorer i förskolan för att främja barnens hälsa och likabehandling.
- Förskolan ska utveckla och stärka varje barns självkänsla och sociala kompetens.
- Förskolan ska aktivt bidra till jämställdhet, respekt och likabehandling.
- Förskolan ska stödja och utmana varje barn i sin språk- och kommunikationsutveckling.
- Förskolan ska stärka varje barns förmåga till delaktighet och inflytande.
- Förskolan ska ha en god kommunikation med föräldrarna och erbjuda goda möjligheter till samverkan.
- Barnets övergång från förskola till skola ska vara väl planerad och ske i samverkan med föräldrarna.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Box 490, 129 04 Hägersten Besöksadress: Telefonvägen 30, plan 9

Telefon 08- 508 22 000

E-post: info@h-l.stockholm.se

Individ- och familjeomsorg, inkl. socialpsykiatri

- Personer som ansöker om ekonomiskt bistånd ska stöttas i att hitta annan försörjning.
- Tidiga insatser på hemmaplan till barn och ungdomar ska prioriteras.
- Hemlöshet ska förebyggas genom tidiga insatser. De som har blivit hemlösa ska erbjudas tak över huvudet samt hjälp och stöd att klara ett varaktigt boende.
- Möjligheterna till lämpligt boende och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning ska förbättras.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Antalet bostäder för personer med funktionsnedsättning ska öka.

Äldreomsorg

- Vision 2030 om ett aktivt, värdigt och tryggt åldrande ska vara vägledande för äldreomsorgens arbete under planperioden. Värdegrundsarbetet fortgår vid enheterna.
- Det ska finnas en tillgänglig och tydlig information om verksamheten och utförare, så att de äldre kan göra egna aktiva val.
- Verksamheten ska ha fokus på en rättssäker och likställig biståndshandläggning, bl.a. genom tillämpning av det nya kartläggnings- och bedömningsinstrumentet och nya reviderade riktlinjer för biståndshandläggning.
- Anhöriga och närstående ska erbjudas ett individuellt anpassat och flexibelt stöd.
- Seniorhälsan ska erbjuda aktiviteter som vänder sig till alla äldre från 65 år i stadsdelen för välbefinnande, gemenskap och ett aktivt och hälsosamt åldrande.
- Hemtjänsten ska utvecklas för att möjliggöra ökat kvarboende och för att möta äldre med särskilda behov.
- Samverkan med landstinget för trygg och säker vård.
- Kompetensutveckling ska erbjudas, utifrån validering mot yrkeskrav, individuella kompetensutvecklingsplaner och arbetsplatsnära utbildning.
- Fortsatt planering och anpassning av boendeformer för äldre.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Fortsatt effektivisering av administration och lokalutnyttjande.
- Upphandlingar enligt aktivitetsplanen ska genomföras.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Box 490, 129 04 Hägersten Besöksadress: Telefonvägen 30, plan 9

Telefon 08- 508 22 000

E-post: info@h-l.stockholm.se

- Stimulera personalövertagande på marknadsmässiga villkor och skapa en kontinuerlig effektivisering av verksamheterna.
- Öka avtalstroheten i nämndens verksamheter.
- E-tjänster och projekt ska fortsätta att utvecklas för en effektivare service.
- Säkerhetsarbetet och den interna kontrollen ska fortsätta att utvecklas med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen.
- Bidra till kunskap, engagemang och samsyn om Vision 2030.
- Sjukfrånvaron ska sänkas genom aktiv rehabilitering och andra insatser som det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

2. Nämndens verksamhetsområde

Här redovisas utvecklingstendenser och nämndens strategiska satsningar under respektive verksamhet.

2.1 Förskoleverksamhet

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009	Förändr. Bokslut 2009- 2010	Förändr. i VP plan 2011	Förändr. i plan 2012
Förskola	373,1	4,7	369,7	-3,4	-1,1

Nettokostnaderna för förskola har minskat med 3,4 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Minskningen beror på att prestationerna i verksamhetsplan 2010 baseras på avläsning av inskrivningen per den 31 mars 2009. I bokslutet för 2009 har prestationerna justerats för inskrivningen i september 2009, vilket medför en ökning. Även 2010 kommer budgeten att justeras för faktisk inskrivning i samband tertialrapport 2. Barnantalet i förskoleverksamheten beräknas öka med cirka 300 barn jämfört med 2009. Tilldelningen enligt plan för 2011 har minskat med 1,1 mnkr jämfört med 2010 för effektivisering av administrationen. Beräknade prestationsökningar ingår inte i förändringen.

Det finns tio förskoleområden inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning.

Prognosen för de närmsta åren visar att Hägersten - Liljeholmen är ett av de områden i staden där det byggs många nya bostäder. Antalet barn inom förskolan i området fortsätter att öka bl.a. med anledning av den nya bostadsbebyggelsen.

	2009	2010	2011	2012	2009/2012
Antal barn 0 år	1 294	1 318	1 300	1 290	-4
Antal barn 1-5 år	4 719	5 022	5 227	5 353	634

(Uppgifter från Utrednings och statistikkontur, USK)

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Prioriteringar

Arbetet fortsätter med att möta den ökande efterfrågan på förskoleplatser och samtidigt begränsa antalet barn per barngrupp inom önskvärd ram. Under de närmsta åren kommer fler förskolor att behövas för att kunna tillgodose behovet av förskoleplatser. Skolorna kommer att återta lokaler som idag används av förskolor. Det är oviss hur många privata förskolor som startar och hur många som väljer privat förskolealternativ. Planering av framtida behovet av förskolor är komplicerat då många förhållanden påverkar och det är inte möjligt att se de faktiska behoven. Hänsyn tas till framtida förändringar av efterfrågan på förskoleplatser med en blandning av tillfälliga och permanenta lösningar. Nämnden arbetar aktivt för att det skall finnas olika förskolealternativ och anordnare. Under planperioden är en viktig uppgift att finna lösningar som ger lämpligt utformade och tillräckliga lokaler och gårdar utan att hyreskostnaderna tar för stor andel av förskolans budget. Nämnden har noterat en betydande ökning av antalet barn i behov av särskilt stöd. En förklaring till detta kan vara att en stor del av stadsdelens lägenheter är nybyggda och därmed anpassade till olika funktionsnedsättningar. Antalet barn med funktionsnedsättning är betydligt större än den socioekonomiska fördelningsnyckeln tar hänsyn till och det finns signaler om att antalet barn med funktionsnedsättning kommer att öka ytterligare inom förskolorna. Nämnden har en viktig uppgift att erbjuda verksamhet som motsvarar barnens behov. Att utveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag är ett prioriterat område de närmsta åren. Arbetet för att ytterligare höja kvaliteten i förskoleverksamheten fortsätter utifrån de utvecklingsområden som har identifierats i t.ex. inspektionsrapporter och kvalitetsredovisningar.

Det är angeläget att säkra tillväxten av nya ledare inom förskolan samt fundera över vilka kompetenser som krävs för att leda förskoleområden. Ansvar och uppgifterna för förskolerektor är avancerade, mångsidiga och under ständig utveckling. Det är därför viktigt att de ges fortbildning och stöd i sin ledarroll. Med ökande krav på pedagogiskt utbildad personal inom förskolan kommer nämnden aktivt arbeta för att öka andelen förskollärare inom verksamheten bl.a. genom att erbjuda förskolans personal kompetensutveckling. Medarbetarnas kompetensutveckling kommer även uppmuntras i syfte att trygga en fortsatt personalförsörjning inom förskolans verksamhet då det är stor brist på pedagogiskt utbildad personal.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Stadsdelens fyra öppna förskolor och antalet kolloplatser planeras i samma omfattning som tidigare. Budgeten är fördelad mellan individ- och familjeomsorg, förskoleverksamhet samt kultur- och föreningsverksamhet.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009		Förändr. Bokslut 2009- VP 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Kultur- o. föreningsverksamhet	16,7	3,3	21,7	5,0	-0,1	-0,1

Nettokostnaderna för kultur- och föreningsverksamhet har ökat med 5,0 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Ökningen avser huvudsakligen ett ökat barnantal, socioekonomiska förändringar samt konsumentrådgivning.

2.4 Äldreomsorg

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009		Förändr. Bokslut 2009- VP 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Äldreomsorg	537,6	2,7	532,7	-4,9	-6,6	-9,1

Nettokostnaderna för äldreomsorg har minskat med 4,9 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Minskning beror dels på befolkningsförändring, antalet äldre över 80 minskar jämfört med 2009, dels på stadens höjda intäktskrav i budget 2010. Tilldelningen enligt plan för 2011 minskar med 6,6 mnkr jämfört med 2010. Förändringen beror på att antalet äldre över 80 år fortsätter att minska under planperioden.

Befolkningsprognos, USK

	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-	65-
2009	2492	1667	1445	1452	1303	506	159	9024
2010	2789	1741	1453	1386	1220	555	154	9297
2011	3008	1834	1458	1335	1144	573	155	9507
2012	3194	1987	1472	1307	1092	576	149	9777
2013	3304	2168	1539	1267	1042	567	157	10043

En mindre ökning av antalet äldre finns i gruppen över 90 år. Totalt sett ökar antalet äldre över 65 år.

Tendensen är att behovet av äldreomsorg minskar. Förvaltningen kan dock se ett ökat behov av korttidsplatser, dels för att möta anhörigas behov av avlastning och växelvärd och dels för boendebedömning av den äldres behov.

Det är angeläget att staden och stadsdelarna har en nära samverkan med landstinget för att säkerställa en trygg vårdkedja. Kortare vårdtider inom landstingets slutenvård/geriatrik kan komma att öka behovet av vård- och omsorgsboende, korttidsplatser, hemtjänst eller andra kommunala insatser.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

I valfrihetsmodellen finns behov av att vidareutveckla informationen om de olika utförarna för att öka de äldres möjligheter att välja rätt samt översyn av vilka boenden som bör vara profilboenden.

Biståndshandläggarna har fått nya uppdrag, såsom vårdbehovsmätningar, köhantering och bedömningar utifrån nytt kartläggnings- och bedömningsinstrument. Kompetensutveckling för biståndshandläggarna pågår i äldreförvaltningens regi. Stadens förslag till reviderade riktlinjer för biståndshandläggning inom äldreomsorgen kommer också att innebära att biståndshandläggarna får en konsumentrådgivande roll.

Äldreomsorgen i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd erbjuder en mångfald av utförare, såväl privata som kommunala utförare finns för vård- och omsorgsboende inom valfrihetsmodellen och för hemtjänst inom kundvalsmodellen. Utbudet ska säkerställa god kvalitet, valfrihet och mångfald.

Två boendeenheter vid Fruängsgårdens B-hus och Åsengårdens vård- och omsorgsboende drivs på entreprenad. Axgårdens vård- och omsorgsboende och Kastanjens vård- och omsorgsboende som drivs i egen regi planeras upphandlas under planperioden. Inom hemtjänsten finns ett 50-tal utförare varav två kommunala.

Kastanjens servicehus omvandlas fr.o.m. 1 september 2010 till trygghetsboende. Kastanjens vård- och omsorgsboende flyttar under första kvartalet 2011 till Axelsberg, där en av de två servicehuskropparna, hus 41, byggts om till ett modernt vård- och omsorgsboende med 54 platser.

Servicehusens framtid är en viktig fråga under planperioden.

Förvaltningen bedömer att behovet av personal kan komma att minska och hantering av ev. övertalighet blir då en viktig fråga.

Prioriteringar

Äldreomsorgen ska vara inriktad på att ge äldre stöd och insatser av god kvalitet, så att de kan leva och bo självständigt så länge som möjligt i sin hemmiljö. I fokus står förebyggande insatser bl.a genom Seniorhälsan, ett anpassat och flexibelt anhörig- och närståendestöd samt utveckling av hemtjänsten både gällande kompetens och att använda nya tekniska lösningar.

I fokus står också biståndshandläggningen, som ska vara rättssäker och likställig.

Äldre erbjuds information via ÄldreDirekt, Jämför Service och stadsdelens Äldrestöd. Att utveckla informationen om äldreomsorgens olika utförare ska prioriteras.

Förvaltningen ska fortsätta att årligen skicka ut informationsfoldern ”Äldreomsorgen A-Ö” samt erbjudande om hembesök till alla äldre som fyller 75

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

år i stadsdelen. Äldrestöd, ett telefonnummer, ska vara äldreomsorgens gemensamma resursenhet för lättillgänglig information, förebyggande insatser, anhörigstöd och kompetensutveckling. Anhörigstöd, det sociala innehållet, förebyggande arbete, kost och hälsa samt kompetensutveckling är det utvecklingsområden som ska prioriteras utifrån de pågående "stimulansprojekten".

Omsorgspersonalen ska erbjudas individuell kompetensutvecklingsplan och arbetsplatsnära utbildning enligt modellen Kravmärkt Yrkesroll. Ett projekt för ledarskapsutveckling i samverkan med Riga och Lidingö stad planeras och som delfinansieras med EU-medel. Utbildning för övriga yrkesgrupper inom äldreomsorgen ska ske inom ramen för stadens satsningar.

Enheternas kvalitetsarbete ska fortgå, där brukarundersökningar, synpunkter och uppföljningar ska tas tillvara för att utveckla och förbättra verksamheten. Det brottsförebyggande arbetet ska vidareutvecklas, bl.a. inom ramen för Brottsförebyggande rådets arbete i samverkan med polisen, pensionsrådet och äldreomsorgen.

Planering av boende för äldre är en angelägen fråga under planperioden, bl.a. om servicehusens framtid och omvandlingen till trygghetsboende. Förvaltningen ska fortsätta att samverka med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö i planeringen.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med budget 2009	VP 2010	Förändr. Bokslut 2009- 2010	Förändr. i VP plan 2011	Förändr. i plan 2012
Stöd o service till personer med funktionsnedsättning	199,3	-8,9	190,2	-9,1	-0,5	-0,5

Nettokostnaderna för stöd och service till personer med funktionsnedsättningar har minskat med 9,1 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Minskningen beror främst på prestationsförändringar. Tilldelningen enligt plan för 2011 minskar med 0,5 mnkr jämfört med 2010. Förändringen beror på prestationsförändringar samt socioekonomiska förändringar.

Under senare år har prestationerna ökat markant inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Under perioden september 2009-januari 2010 tillkom exempelvis ytterligare elva ärenden med LASS i stadsdelsområdet, vilket är en ökning med 18 %. Ärendena avser vuxna personer, som flyttat in i området och barn som fötts med stora funktionsnedsättningar. Båda dessa kategorier förväntas fortsätta öka.

Försäkringskassans ändrade regler vid nyprövning av LASS-ärenden medför ibland att den enskilde inte längre bedöms ha rätt till LASS, utan istället måste få

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

insatser som finansieras av kommunen. Det ökade antalet LASS-ärenden medför också ökade kostnader för kommunen i form av sjuklönekostnader för personliga assistenter och kostnader för riksfärdtjänst.

Ökningen av antalet ärenden förväntas fortsätta i takt med nybebyggelsen i området. Eftersom de nya fastigheterna är tillgängliga ur handikappsynpunkt förmodas en inflyttning ske av personer med framför allt fysisk funktionsnedsättning. Nya gruppboenden planeras också i nybyggnationen.

Prioriteringar

Fler bostäder behövs för vuxna med funktionsnedsättning. Mest markant är behovet av bostäder för vissa grupper med speciella behov, t.ex. personer med förvärvad hjärnskada och Aspergers syndrom samt för personer med psykiatrisk tilläggsproblematik utöver annan funktionsnedsättning.

Planering pågår för de nya gruppboenden som tillkommer under 2010-2012. Vid Telefonplan blev en gruppboende med sex lägenheter klar under mars 2010. Då avvecklades den sista kvarvarande icke-fullvärdiga gruppboendet. En gruppboende med fem-sex platser beräknas kunna öppnas under 2011-2012 i Gyllene Ratten-området. En ny gruppboende planeras också i kvarteret Marievik i Årstadal år 2013.

Förvaltningen fortsätter att strikt följa lagen och stadens riktlinjer för att hålla budget.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009		Förändr. Bokslut 2009- VP 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Individ o. familjeomsorg	122,1	-7,4	120,1	-2,0	-0,3	-0,3

Nettokostnaderna för individ- och familjeomsorg har minskat med 2,0 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. För år 2011 har de budgeterade nettokostnaderna minskat med 0,3 mnkr genom tilldelningen från stadens resursfördelningssystem. Tilldelningen enligt plan för 2012 är oförändrad jämfört med 2011.

Satsningen på egenregistöd på i stadsdelsområdet till utsatta barn och ungdomar fortsätter för att ge bättre stöd och minska kostnaderna för institutionsvård och köpt öppenvård. Ungdomar som inte kan bo kvar hemma får bo i träningslägenhet eller i försökslägenhet med stöd av ungdomsstöd.

Inom socialpsykiatrin undersöker förvaltningen möjligheten att bygga ut antalet stödbostäder som i första hand upplåts till yngre personer med psykiska

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

funktionshinder. Till den målgruppen riktar sig också mötesplatsen Kravatten och en hälsocoach, som tränar tillsammans med brukarna.

Vid den lokala beroendemottagningen arbetar förvaltningen tillsammans med landstinget för att förbättra insatserna för personer med både missbruk och psykiatrisk problematik. Förvaltningens stödboende Västertorpsvalet beläget i Västertorps hotellhem stöttar personer med missbruk och utan egen bostad för att de i framtiden ska klara ett eget boende. Detta är ett mycket viktigt led i förvaltningens vårdkedja och det är av största vikt att boendet består, både ur ekonomisk- och verksamhetsmässig synvinkel. Ett särskilt boendestöd finns för personer med alkoholmissbruk i syfte att undvika vräkning och institutionsvård. Den som behöver öppenvård för missbruksproblem kan få det genom förvaltningens öppenvård Futura.

Vid kvinnostödsteamet finns kvinnostödjare som arbetar med kvinnor som utsatts för våld i nära relationer. Kvinnostödet drivs i samarbete med stadsdelsförvaltningarna i Skärholmen och Älvsjö.

Kompetensutvecklingen för personalen fortsätter att inriktas på utbildning i utredningsmetodik och evidensbaserad insatsmetodik. Satsningarna totalt förväntas ge kostnadsminskningar under planperioden.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009		<i>Förändr. Bokslut 2009- VP 2010</i>	<i>Förändr. i plan 2011</i>	<i>Förändr. i plan 2012</i>
Stadsmiljö	12,2	1,4	13,6	1,4	-1,1	-1,1
Kapitalkostnader	4,4	0,4	4,1	-0,3	0,0	0,0

Nettokostnaderna för stadsmiljöverksamhet har ökat med 1,4 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Tilldelningen 2011 minskar med 1,1 mnkr enligt plan. Minskningen beror på förändringar i stadens resursfördelningsnyckel. Kapitalkostnaderna har minskat med 0,3 mnkr mellan bokslut 2009 och verksamhetsplan 2010.

För att kostnadseffektivisera verksamheten ska fortsatt utveckling av resursallokeringen för drift och underhåll ske. Behovet av papperskorgar ska inventeras och antalet utökas vid behov. Inkomna synpunkter angående klotter, brister i belysning och andra otrygghetsskapande faktorer i stadsdelsområdet ska på ett systematiskt sätt tas emot och följas upp.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

2.8 Flyktningmottagande

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med budget 2009	VP 2010	Förändr. Bokslut 2009- 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Flyktningmottagande	2,3	0,4	3,1	0,8	0,0	0,0

Nettokostnaderna för flyktningmottagande har ökat med 0,8 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Ökningen beror på att antalet prestationer i verksamhetsplanen grundas på avläsningen den 31 mars 2009. Därefter har antalet prestationer minskat och justering kommer att ske i samband med tertialrapport 2. Tilldelningen enligt plan för 2011 är oförändrad jämfört med 2010.

Den 1 december 2010 övergår ansvaret för flyktningmottagandet till arbetsförmedlingen. Socialtjänstens yttersta ansvar för flyktingar kvarstår dock, liksom ansvaret för de flyktingar som inte kommer ut i arbete efter introduktionen.

2.9 Ekonomiskt bistånd

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med budget 2009	VP 2010	Förändr. Bokslut 2009- 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Ekonomiskt bistånd	59,2	5,0	70,0	10,8	-0,2	-0,2

Nettokostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat med 10,8 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Skillnaden beror främst på ökad tilldelning enligt resursfördelningsmodellen till följd av beräknade effekter av lågkonjunkturen. Tilldelningen enligt plan för 2011 är en marginell minskning med 0,2 mnkr i jämförelse med budget 2010.

Den förväntade ökningen av personer som behöver ekonomiskt bistånd har ännu inte märkts av, men det går inte att utesluta att antalet arbetslösa kan öka under planperioden till följd av lågkonjunkturen. Även de förändringar som gjorts i Försäkringskassans regelverk kan påverka behovet av ekonomiskt bistånd.

Prioriteringar

Förvaltningen fortsätter att arbeta aktivt med att stödja den enskilda till att undanröja eventuella arbetshinder och hitta egen försörjning. Alla som söker ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet ska vara arbets sökande hos Jobbtorg Stockholm. Förvaltningen samverkar med jobbtorget, arbetsförmedlingen, sjukskrivande läkare m.fl. om dem som har medicinska hinder till egen försörjning. Vid prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd tillämpar förvaltningen en strikt följsamhet till lagen och stadens riktlinjer.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

2.10 Arbetsmarknadsåtgärder

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009	Förändr. Bokslut 2009- VP 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Arbetsmarknads- åtgärder	2,0	1,4	3,4	1,4	0,0

Nettokostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 1,4 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Utfallet i jämförelse med budgeten som är densamma som innan jobbtorgen infördes gör att skillnaden är så stor. Tildelningen för 2011 är densamma som 2010.

Efter införandet av jobbtorgen ligger ansvaret och budgeten för stadens arbetsmarknadsinsatser på jobbtorgen. Förvaltningen har endast kvar ansvaret för ca 17 platser inom offentligt skyddade arbeten (OSA) samt några rehabiliteringsplatser. Förvaltningen utför arbete med OSA även för stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö.

2.11 Övrigt

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009	Förändr. Bokslut 2009- VP 2010	Förändr. i plan 2010	Förändr. i plan 2010
Övrigt	2,1	1,1	2,5	0,4	

Nettokostnaderna har ökat med 0,4 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010. Ökningen beror på att utfallet 2009 blev lägre än beräknat.

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP 2010 budget 2009	Förändr. Bokslut 2009- VP 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	41,3	7,4	45,8	4,5	

Nettokostnaderna för nämnd- och förvaltningsadministration har ökat med 4,5 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan för 2010. Ökningen beror huvudsakligen på att nettokostnaderna i bokslut 2009 blev lägre än beräknad samt att intäkter för sålda tjänster inte hann komma med i verksamhetsplanen 2010 genom att avtalen ännu inte var klara.

Gemensam ekonomiadministration och införandet av Gemensam service IT, GS-IT, har lett till förändringar i organisationen. Arbetsformerna för integrerat ledningssystem, ILS, har förändrats genom införandet av ILS-webben. Utveckling av rutiner och arbetssätt fortsätter.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Sjukfrånvaron var under 2009 i genomsnitt 8,1 % i Hägersten-Liljeholmen vilket är en minskning jämförelse med 2008 då sjukfrånvaron var 9,9 %.

Prioriteringar

Arbetet med upphandling sker enligt aktivitetsplanen. Uppföljningen av upphandlad verksamhet kommer att utvecklas.

Skapa goda förutsättningar och stimulera personalövertagande på marknadsmässiga villkor för en kontinuerlig effektivisering av verksamheterna.

Avtalstroheten ska öka i nämndens verksamheter för att säkerställa att inköp sker av upphandlade leverantörer.

E-tjänster och projekt fortsätter att utvecklas för att effektivisera servicen.

Säkerhetsarbetet och den interna kontrollen ska utvecklas med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen.

Förvaltningen ska bidra till kunskap, engagemang och samsyn om Vision 2030, bl.a. genom att ha Vision 2030 som utgångspunkt i framtagande av planer, program och policys.

Sjukfrånvaron ska minska vid utgången av 2010. För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås samt för att öka kvaliteten i verksamheterna, måste nämnden vidta ytterligare åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron ska sänkas genom förebyggande hälso- och arbetsmiljöarbete samt genom aktiv rehabilitering. Strategiska inriktningsområden för arbetet med hälsa och arbetsmiljö under 2010 och under planperioden är bl.a. kartläggning och analys i samverkan med företagshälsovården, kontroll över korttidsfrånvaron, kunskapsspridning och utbildningsinsatser för chefer och medarbetare. Fokus på hälsa sker i organisationen genom ledningens engagemang och av förvaltningens hälsocoacher.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

(mnkr)	Bokslut 2009	Utfall jämfört med VP budget 2009		Förändr. Bokslut 2009- 2010	Förändr. i plan 2011	Förändr. i plan 2012
Stadsdelsnämnden totalt	1372,4	11,4	1376,9	4,5	-9,9	-12,4

Nettokostnaderna har ökat med 4,5 mnkr från bokslut 2009 till verksamhetsplan 2010 för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd. Ökningen beror i huvudsak på att bokslutet för 2009 redovisade ett överskott. Till plan för 2011 och 2012 minskar nettokostnaderna med 9,9 mnkr respektive 12,4 mnkr. Planen för 2013 är oförändrad jämfört med 2012. Det minskade nettokostnaderna beror på införandet

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

av gemensam administration, e-tjänster, energibesparande åtgärder samt minskat sjukfrånvaro.

3.1 Drift

Ekonomi 2009 och 2010

Bokslutet för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd 2009 visade, efter resultatdispositioner, ett överskott med 5,2 mnkr. Överskottet avser i huvudsak minskade nettokostnader inom administration, stadsmiljöverksamhet, förskoleverksamhet, äldreomsorg, kultur- och föreningsverksamhet, arbetsmarknadsåtgärder samt inom ekonomiskt bistånd.

I verksamhetsplanen 2010 beräknas nettokostnaderna öka med 4,5 mnkr. Jämfört med verksamhetsplanen 2009 beräknas nettokostnaderna öka med 36,5 mnkr. Ökningen beror huvudsakligen på prestationsändringar, volymökningar, ökning av kostnader för ekonomiskt bistånd samt satsningar i verksamheterna. Satsningarna består bl.a. av höjda ersättningsnivåer inom äldreomsorgens hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Ekonomi under planperioden

Budgeten minskar enligt plan med totalt 9,9 mnkr mellan 2010 och 2011 samt med 12,4 mnkr mellan 2011 och 2012. Till 2013 är planen oförändrad.

Prestationsförändringar ingår ej. Det minskade nettokostnaderna beror på införandet av gemensam administration, e-tjänster, energibesparande åtgärder, minskat sjukfrånvaro samt volymminskningar inom äldreomsorgen.

De totala beräknade kostnadsökningarna för planperioden 2011 - 2013 beräknas överstiga kommunfullmäktiges plan. Under perioden 2011 - 2013 beräknas kostnaderna öka med ca 40 mnkr per år för bl.a. lönekostnadsökningar och övriga kostnadsökningar. Kostnaderna för de nya förskolelokalerna i samband med den stora utbyggnaden blir betydligt högre än befintliga lokaler. Även kapitalkostnaderna beräknas öka genom ökade investeringsutgifter för inventarier m.m. Det finns också en osäkerhet om konjunkturläget och utvecklingen av kostnaderna för ekonomiskt bistånd.

Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter med motsvarande belopp. För att uppnå en ekonomi i balans under planperioden krävs åtgärder med ca 40 mnkr per år. Arbetet inriktas på fortsatt minskning av sjukfrånvaron, effektivisering av administration och lokalutnyttjande samt att strikt följa lagar och stadens riktlinjer för olika biståndsbeslut. Behovet av vård- och omsorgsboende kan komma att minska under planperioden vartefter ytterligare seniorboenden och trygghetsboenden växer fram. Förebyggande insatser, samverkan med landstinget och en alltmer utvecklad hemtjänst, som kan

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

tillgodose varje brukares individuella och specifika minskar också behovet av vård- och omsorgsboende.

3.2 Investeringar

Parker och grönområden

Stadsdelsförvaltningen har till trafikkontoret lämnat förslag till parkinvesteringar för perioden 2011-2013. Projekten har hämtats ur parkplanerna för Hägersten och Liljeholmen och prioriterats i följande ordning.

1. Sannadalsparken, parkupprustning. Genomförande t o m år 2012.
2. Svandammsparken, parkupprustning. Påbörjas 2013 utifrån förslag om tilldelning av investeringsmedel.
3. Kerstin Hesselgrens park, Parkleken ”Vippan” parkupprustning.
4. Klubbacken/Eolshäll. Nyanläggning/parkupprustning

Trafikkontoret gör en bedömning av stadsdelarnas önskemål och tar fram ett förslag på fördelning av ekonomiska medel. Totalt fördelas för 55 mnkr per år under planperioden. Slutgiltiga beslut tas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i september och oktober.

Investeringar i maskiner och inventarier

Utgifterna för investeringar i maskiner och inventarier prognostiseras till 6,5 mnkr per år fr.o.m. år 2011 och under hela planperioden. Prognosen är dock osäker dels beroende av att enheterna är försiktiga med att använda dessa medel då de genererar avskrivningskostnader och internränta under påföljande år. Möjligheten att använda investeringsmedlen påverkas även av stadens regler och anvisningar.

Energiförbrukningen i verksamheterna ska minska. Utbytet av äldre vitvaror mot nya energisnåla kommer att fortsätta. Belysningen i förvaltningens lokaler kommer att ses över och successivt bytas ut mot modernare energisnåla val. Medarbetarnas attityd är en viktig del för att få en minskad energiförbrukning.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar

Nämndens investeringsbudget är mycket begränsad och driftkostnadskonsekvenserna är därför små.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Box 490, 129 04 Hägersten Besöksadress: Telefonvägen 30, plan 9
Telefon 08- 508 22 000
E-post: info@h-l.stockholm.se

4. Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Utifrån bedömd pris- och lönenivå 2010 beräknas inga nettokostnadsökningar förutom prestations- och volymförändringar. Pris- och löneökningar beräknas till ca 40 mnkr per år under planperioden 2011-2013. Detta medför krav på effektiviserings åtgärder med motsvarande belopp. Effektiviseringarna består bl.a. av införande av gemensam administration, fortsatt utveckling av e-tjänster samt minskade sjukfrånvaro.

Utvecklingsmodellen

Stadsdelsförvaltningen avser att fortsätta utveckla en systematik för att samla in behov och hitta förslag på IT lösningar som stöd för verksamhetsutveckling. Farsta och Hägersten-Liljeholmen har gemensamt identifierat tre angelägna behov inom det Sociala Tjänsteområdet. De tre identifierade behovsområdena har beviljats medel ur stadens e-tjänsteprogram. "Nyckelfri hemtjänst" och "Mobila larm" som har utvecklats tillsammans med Äldreförvaltningen kommer att testas under 2010 och projekten planerar att lämna in en projektansökan till utvecklingsmodellen i början av 2011. För att få full ut effekt av införandet krävs en integrering med Paraplysystemet. Projektet Förskoleportalen har beviljats medel för en förstudie ur stadens e-tjänstprogram och kan väntas lämna in en projektansökan till utvecklingsmodellen under den kommande treårsperioden.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Hägersten och Liljeholmen är ett expansivt område med omfattande nybyggnation av bostäder och med hög nativitet. Under perioden 2010-2013 kommer sannolikt mer än 1000 bostäder att färdigställas för inflyttning, främst i Årstadal och området runt Telefonplan. Det är viktigt att stadsdelsförvaltningen i tidiga skeden arbetar tillsammans med exploaterings-, stadsbyggnads- och trafikkontoren i samband med nya detaljplaner med utökad bostadsbebyggelse, för att kunna möta de kommande behoven av service.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Se vidare under punkten 5.4

5.3 Kapacitet

Se vidare under punkten 5.4

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

5.4.1 Förskola

Stadsdelsförvaltningen kommer att färdigställa 1148 nya förskoleplatser under åren 2010-2013. De nya förskolorna är inrymda både på entréplan i nya bostadsfastigheter och i fristående byggnader.

Under samma period kommer drygt 400 förskoleplatser att försvinna. I samband med att Utbildningsförvaltningen har ett ökat behov av lokaler för att möta den prognostiserade ökningen av antalet skolelever, tvingas stadsdelsnämnden att lämna förskolelokaler i grundskolorna. Ytterligare en anledning till att förskoleplatser försvinner, är att befintliga förskolebyggnader måste rivas alternativt genomgå omfattande renovering där det inte är möjligt att använda lokalerna under ombyggnadsperioden.

Nettotillskottet på förskoleplatser under åren 2010-2013 blir därmed 748 platser.

Stadsdelsnämnden har stora problem att finna mark för både permanenta och tillfälliga förskolebyggnader i samband med bostadsförtätningen. Det är inte ändamålsenligt att enbart utöka antalet förskoleplatser i permanenta lokaler. En avvägd blandning med tillfälliga lokaler som kan avvecklas parallellt med att antalet förskolebarn framgent kommer att minska i antal i de bostadsförtätade områdena, är mer flexibelt för att inte drabbas av ett framtida överskott på lokaler med betungande tomgångskostnader.

5.4.2 Social omsorg

En ny gruppbofastad med sex lägenheter för funktionshindrade har öppnats under mars 2010 vid Telefonplan. I samband med att den blir klar, har den sista kvarvarande icke-fullvärdiga gruppbofastaden avvecklats. En gruppbofastad med fem till sex platser planeras att vara klar för inflyttning under 2011-2012 i området Gyllene Ratten i Fruängen. En tredje gruppbofastad planeras i kvarteret Marievik i Årstadal år 2013.

Sannadalsparken kommer att renoveras under åren 2011 och 2012. En ny byggnad kommer att färdigställas för ungdomsgårdsverksamhet kvällstid och för kompletterande verksamhet under dagtid. Den befintliga byggnaden kommer att rivas. Avtal för den nya byggnaden kommer att tecknas med Fastighetskontoret i enlighet med stadens principer för självkostnad.

En utredning pågår om att finna en ny lokal som ersättning för Liljeholmsgårdens nuvarande lokal. Anledningen till detta är att den befintliga lokalen ska rivas för bostadsförtätning.

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt för att möta behovet av tränings- och försökslägenheter. Tyvärr är det svårt att finna tillräckligt många lägenheter för att matcha behovet.

Stadsdelsnämndens stödboende Västertorpsvalet stöttar personer med missbruk och utan egen bostad, för att de i framtiden ska klara ett eget boende. Nämnden hyr 22 rum av Stockholms Hotellhem, som i sin tur hyr av fastighetsägaren Stockholmshem. Verksamheten är väsentlig ur såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt perspektiv.

5.4.3 Äldreomsorg

Kommunfullmäktige har beslutat att, under en tioårsperiod, avveckla samtliga servicehus och omvandla dessa till Trygghetsboende, Seniorboende eller Vård- och omsorgsboende. Stadsdelsförvaltningens servicehus Kastanjen är ett av de första servicehusen som omvandlas till Trygghetsboende vilket sker den 1 september i år. Av stadsdelens totalt fyra servicehus så gör förvaltningen bedömningen att det är Fruängsgården som ska omvandlas sist.

Kastanjens servicehus och vård- och omsorgsboende kommer successivt avvecklas helt. År 2008 återlämnades två av de fyra husen till Micasa. Den första september i år blir resterande servicehuslägenheter Trygghetsboende. I början av 2011 flyttar demensgruppboende och sjukhem till Axelsbergs vård- och omsorgsboende.

Trots en omfattande avveckling av servicehuslägenheter de senaste åren har förvaltningen idag ca 40 tomma servicehuslägenheter vilket är en stor belastning för stadsdelsnämndens ekonomi.

5.4.4 Administration

Inga förändringar inom stadsdelsnämndens administrativa lokaler är planerade.

5.5 Kostnadsutveckling

Stadsdelsnämndens kostnader för lokaler ökar med anledning av den höga utbyggnadstakten av service som exempelvis barnomsorg och bostäder för funktionshindrade inom de geografiska nybyggnadsområdena. Nämnden arbetar aktivt med att arbeta med kostnadseffektiva lösningar inom nybyggnadsprojekt.

Ett exempel på nytänkande i samband med nybyggnation är det gemensamma projektet med förskolan Smeden i kvarteret Likriktaren vid Telefonplan. SISAB, stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningen har arbetat om en initialt planerad förskola med en årshyra per barn på 36 tkr till en årshyra per barn på 21 tkr. Anledningarna är flera till effektiviseringen. Dels har effektiva tekniska och logistiska lösningar valts, dels har stadsdelsförvaltningen arbetat fram ett nytt lokalprogram för förskoleutbyggnad där den traditionella planlösningen per

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

avdelning med tre rum och kök har ersatts med mer flexibla hemvister och förskolegemensamma torg.

Stimulansbidrag för utbyggnad av barnomsorg och boende för funktionshindrade, är väsentliga för att hålla nere de initiala hyresnivåerna för nybyggda verksamhetslokaler och omsorgsbostäder. Under år 2010 kommer stadsdelsnämnden att ansöka om 20,0 mnkr i stimulansbidrag för utbyggnad av barnomsorgen och 2,8 mnkr för utbyggnad av bostäder för funktionshindrade.

Bidraget för förskolor med hög hyra kommer att ligga på ca 3,9 mnkr under år 2010.

5.6 Övrigt

Stadsdelsnämnden ser positivt på att ramavtalet med SISAB ses över för att öka incitamenten för SISAB att energieffektivisera förskolebyggnaderna.

Bilagor

- Bilaga 1 SLK blanketter förvunderlag11sdn22
- Protokollsutdrag nämnd 2010-04-22
- Protokollsutdrag förvaltningsgrupp inklusive arbetsmiljökommittén 2010-04-13

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

Box 490, 129 04 Hägersten Besöksadress: Telefonvägen 30, plan 9
Telefon 08- 508 22 000
E-post: info@h-l.stockholm.se